

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان کرمانشاه

دانشکده پرستاری سنقر

عنوان درس : بررسی وضعیت سلامت

مخاطبان : دانشجویان کارشناسی پرستاری ترم ۲

نوع واحد : عملی و نظری

میزان واحد : ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی)

ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: یکشنبه ها از ساعت ۱۲-۱۴

زمان ارائه درس : یکشنبه ها ساعت ۱۴-۱۶ (نحوه ی برگزاری کلاس ها بصورت مجازی و حضوری)

نیمسال اول (مهر ماه) ۱۴۰۲-۱۴۰۳

مدرس : محمد مهدی خشمین-کارشناس ارشد پرستاری مراقبت های ویژه

دروس پیش نیاز: آناتومی و فیزیولوژی

هدف کلی درس: آشنایی با اصول معاینه بالینی، گرفتن شرح حال و چگونگی انجام معاینات فیزیکی

عناوین کلی جلسات نظری این درس شامل موارد زیر می باشد :

- ۱) بررسی وضعیت سلامت کلی بدن (معرفی درس و مروری بر سیستم ها)
- ۲) آشنایی بانحوه انجام مصاحبه، گرفتن شرح حال و انواع روش های معاینه
- ۳) بررسی وضعیت سلامت پوست و پستان
- ۴) بررسی وضعیت سلامت سر و گردن(گوش و حلق و بینی و چشم)
- ۵) بررسی وضعیت سلامت سیستم تنفسی
- ۶) بررسی وضعیت سلامت سیستم قلب و عروق
- ۷) بررسی وضعیت سلامت دستگاه گوارش و شکم، سیستم تناسلی و ادراری
- ۸) بررسی وضعیت سلامت سیستم عصبی،عضلانی - اسکلتی

فهرست رئوس مطالب عملی

جلسه اول	پراتیک (۱): آشنایی با فرم شرح حال گیری و لوازم مورد نیاز برای معاینه ، تمرین شرح حال گیری، کنترل علائم حیاتی ، بررسی و معاینه سر و گردن و غدد لنفاوی این ناحیه
	پراتیک (۲): بررسی و معاینه چشم، گوش، حلق و بینی
	پراتیک (۳): بررسی و معاینه سیستم تنفس، سمع صداهای تنفسی با استفاده از ماکت هوشمند

جلسه دوم	پراتیک (۴): بررسی و معاینه قلب و عروق ، سمع صداهاى قلبی با استفاده از ماکت هوشمند
جلسه سوم	پراتیک (۵): معاینه دستگاه گوارش و شکم ، سمع صداهاى روده ای با استفاده از ماکت هوشمند
	پراتیک (۶): معاینه سیستم عصبی ، معاینه سیستم عضلانی و اسکلتی
جلسه چهارم (امتحان)	پراتیک(امتحان عملی): انجام شرح حال گیری و معاینات ، امتحان پایان ترم عملی

اهداف اختصاصی جلسات درس:

۱) هدف کلی جلسه اول: بررسی وضعیت سلامت کلی بدن (معرفی درس و مروری بر سیستم ها)
 آشنایی مختصر با آناتومی و فیزیولوژی سیستم های مختلف بدن و نحوه برقراری ارتباط بامدجو و تکنیک های جمع آوری اطلاعات و تحلیل آنها و تعیین تشخیص های پرستاری مبتنی بر فرایند پرستاری (حیطه شناختی)
 اهداف ویژه جلسه اول:

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- آناتومی و فیزیولوژی سیستم های مختلف بدن را به اختصار توضیح دهد.
- هدف از بررسی سیستم ها واهمیت آنها در تاریخچه را بیان کند.
- روش های جمع آوری اطلاعات و منابع آن را نام برده و به ترتیب طبقه بندی کند.
- داده ها یا علائم عینی و ذهنی را شرح دهد.
- اصول برقراری فرایند ارتباط صحیح درمانی را شرح دهد.
- ویژگیهای ارتباط مؤثر با مددجو و خانواده او را بیان کند.
- عوامل اصلی در برقراری ارتباط را نام ببرد.

۲) هدف کلی جلسه دوم: آشنایی بانحوه انجام مصاحبه،گرفتن شرح حال و روش های معاینه

اهداف ویژه جلسه دوم:

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- تکنیک های انجام مصاحبه را توضیح بدهد.
- نکات لازم در شروع و پایان مصاحبه را شرح دهد.
- نکات اساسی در گرفتن شرح حال را به ترتیب نام ببرد.
- سؤالاتی که در قسمت “ ناخوشی فعلی ” باید پرسیده شود را بیان کند.
- نکاتی که در ظاهر عمومی مریض به آن توجه می شود را نام ببرد.
- روش های معاینه فیزیکی را نام برد.
- نحوه آماده کردن بیمار جهت معاینه را شرح دهد.

- وسایل لازم در انجام معاینه فیزیکی را نام ببرد.
- تکنیک های انجام مشاهده را توضیح بدهد.
- تکنیک های انجام لمس را شرح بدهد.
- تکنیک های انجام سمع را توضیح بدهد.
- تکنیک ها و خصوصیات صدا در دق را شرح دهد.

۳) هدف کلی جلسه سوم: بررسی وضعیت سلامت پوست و پستان

اهداف ویژه جلسه سوم:

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- آناتومی، فیزیولوژی بافت همبند- پوست و ضمایم و پستان را توضیح دهد.
- نحوه معاینه و ابزارهای لازم برای معاینه پوست را شرح دهد.
- وضعیت های مختلف بیمار برای معاینه پوست و ضمایم را نام ببرد.
- وضعیت های مختلف بیمار برای معاینه پستان را نام ببرد.
- مهمترین یافته های طبیعی و غیر طبیعی را در معاینه باهم مقایسه کند.
- معاینه فیزیکی مو و ناخن را توضیح دهد.

۴) هدف کلی جلسه چهارم: معاینه سرو گردن (بررسی وضعیت سلامت سر و گردن، گوش و حلق و بینی و چشم)

اهداف ویژه جلسه چهارم :

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- نکاتی که در معاینه صورت باید توجه شود را بیان نماید.
- چگونگی اندازه گیری حدت و قدرت بینایی را شرح دهد.
- نکات غیر طبیعی در میدان بینایی را نام ببرد.
- نحوه معاینه سیستم اشکی را بیان نماید.
- چگونگی بررسی عکس العمل مردمک ها به نور را بنویسد.
- اعصاب و عضلات هماهنگ کننده حرکات کره چشم را نام ببرد.
- موارد غیر طبیعی در معاینه شبکیه چشم را بیان کند.
- علائم و نشانه های یک شبکیه نرمال در معاینه افتالموسکوپی را شرح دهد.
- تکنیک های معاینه گوش توسط اتوسکوپ را شرح و انجام دهد.
- تکنیک تستهای دیافازونی، وبر و رینه را توضیح و انجام دهد.
- علائم و نشانه هایی که در معاینه دهان باید توجه شود را نام ببرد.
- علائم و نشانه هایی که در معاینه بینی باید توجه شود را نام ببرد.
- محل هایی در گردن که غدد لنفاوی وجود دارد را نام ببرد.

- مشخصات غدد لنفاوی طبیعی را بیان کند.
- نکات غیر طبیعی در معاینه غده تیروئید را درک نماید.
- نکات مربوط به معاینه گردن و علائم خطر آنرا شرح دهد.

۵) هدف کلی جلسه پنجم: معاینه سیستم تنفسی

اهداف ویژه جلسه پنجم:

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- نقاط آناتومیک روی قفسه سینه جهت بررسی مهره ها و دنده ها و لب های ریه را به ترتیب طبقه بندی و شرح دهد.
- اشکال مختلف طبیعی و غیر طبیعی قفسه سینه را با هم مقایسه کند.
- خطوط ترسیمی روی قفسه سینه را بیان نماید.
- علائمی که در تاریخچه بیماری ریوی باید بررسی شود را بنویسد.
- نکاتی که در مرحله مشاهده در معاینه قفسه سینه باید توجه شود را شرح دهد.
- هدف از لمس در معاینه ریه را درک کند.
- صداهای طبیعی در سمع و دق ریه را بیان نماید.
- صداهای غیر طبیعی در سمع و دق ریه با هم مقایسه نماید.
- محل های قرار دادن گوشی در سمع ریه را شرح دهد.

۶) هدف کلی جلسه ششم: بررسی و معاینه قلب و عروق

اهداف ویژه جلسه ششم:

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- نقاط آناتومیکی روی قفسه سینه که نشان دهنده base و Apex قلب می باشد را بنویسد.
- صداهای نرمال قلب را نام ببرد.
- سؤالاتی که در تاریخچه بیماری قلبی پرسیده می شود را شرح دهد.
- روش اندازه گیری JVP را شرح دهد.
- محل های قرار دادن گوشی روی قفسه سینه در سمع قلب را شرح دهد.
- صداهای غیر طبیعی در سمع قلب را بیان نماید.

۷) هدف کلی جلسه هفتم: معاینه شکم و لگن و سیستم ادراری تناسلی

اهداف ویژه جلسه هفتم:

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- اعضای قابل لمس در معاینه شکم را بیان نماید.
- دو روش تقسیم بندی شکم را در معاینه بیان و باهم مقایسه کند.

- نکات لازم که در حین معاینه شکم باید رعایت شود را شرح دهد.
- مراحل معاینه شکم را به ترتیب نام ببرد.
- نکاتی که در مرحله مشاهده شکم باید بررسی شود را نام ببرد.
- هدف از سمع در معاینه شکم را درک نماید.
- تکنیک دق در معاینه کبد را شرح و انجام دهد.
- تکنیک دق در بررسی طحال را شرح و انجام دهد.
- تکنیک معاینه کلیه را شرح و انجام دهد.
- تست هایی که برای بررسی آسیب احتمالی بکار می رود را نام ببرد.
- تست مورفی در تشخیص کله سیستیت حاد را شرح و انجام دهد.
- نقاط و علائم خاص، جهت تشخیص شکم حاد را بیان کند.

۸) هدف کلی جلسه هشتم: معاینه سیستم عصبی، عضلانی - اسکلتی و وضعیت روانی

اهداف ویژه جلسه هشتم:

فراگیر پس از پایان درس این جلسه قادر باشد که:

- اجزاء تشکیل دهنده سیستم عضلانی اسکلتی را نام ببرد.
- میزان R.O.M و نوع حرکات مفاصل گوناگون را شرح دهد.
- علائمی که در تاریخچه از مددجو با مشکلات عضلانی - حرکتی مورد بررسی قرار می گیرد را شرح دهد.
- نکاتی که در مرحله مشاهده سیستم عضلانی - اسکلتی مورد ارزیابی قرار می گیرد را بیان نماید.
- تکنیک معاینه مفصل تمپومندیبولار را بیان کند.
- تکنیک معاینه ستون فقرات را شرح و انجام دهد.
- نحوه اندازه گیری طول پا را بیان نماید و انجام دهد.
- تکنیک معاینه شانه و دست را شرح دهد.
- تست هایی که جهت تشخیص وجود مایع در زانو بکار می رود را باهم مقایسه نماید.
- تست فالن را شرح و انجام دهد.
- علائم غیر طبیعی در معاینه سیستم عضلانی - اسکلتی را لیست نماید.
- اجزاء سیستم عصبی را نام ببرد.
- علائمی که در بررسی سیستم عصبی مورد توجه قرار می گیرد را نام ببرد.
- قسمت هایی که در سیستم عصبی مورد ارزیابی قرار می گیرد را نام ببرد.
- نکاتی که در بررسی وضعیت ذهنی مورد بررسی قرار می گیرد را نام ببرد.
- چگونگی تعیین سطح هوشیاری مددجو را شرح دهد.
- چگونگی بررسی Speech در قسمت Mental status را شرح دهد.
- نکاتی که در معاینه سیستم حرکتی بایستی بررسی شود را بیان نماید.

- نحوه ارزیابی قدرت عضلانی را شرح دهد.
- نحوه ارزیابی عملکرد مخچه را در معاینه بالینی شرح دهد.
- نحوه بررسی سیستم حسی در معاینه بالینی را شرح دهد.
- نکاتی که جهت بررسی حس های کورتیکال مورد ارزیابی قرار می گیرد را بیان نماید.
- دوازده عصب جمجمه ای را نام ببرد.
- نحوه بررسی اعصاب نخاعی را شرح دهد.

منابع:

- ۱- باربارا بیتز. معاینات بالینی و روش گرفتن شرح حال ۲۰۱۳. ترجمه: محمد مهدی غیرتیان و منوچهر قارونی. انتشارات اندیشه رفیع. تهران. چاپ اول؛ ۱۳۹۲
- ۲- صمد پور و رضانی بدر. بررسی وضعیت سلامت و معاینه فیزیکی، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان. زنجان. چاپ اول؛ ۱۳۹۲
- ۳- بصام پور، ش و ورعی، ش. بررسی و معاینات بالینی برای پرستاران. انتشارات اندیشه رفیع. تهران. چاپ اول. ۱۳۸۱
4. Weber, J & Jane, K. Health Assessment in Nursing. Second Edition. Lippincott Co. 2003
5. Fuller, J & Schaller, A J. Health Assessment: A Nursing Approach. 3rd ed. Philadelphia: Lippincott Co. 2000
- ۶- هندبوک پرستاری، بررسی وضعیت سلامت، تألیف ویرژانت، ترجمه علیرضا نیکبخت نصرآبادی
- ۷- معاینه فیزیکی برای پرستاران تألیف دکتر فضل الله احمدی، دکتر عیسی محمدی
- ۸- معاینه فیزیکی برای پرستاران تألیف غضنفر رفیعی

روش آموزش: بخش نظری این واحد درسی با استفاده از روش سخنرانی همراه با پرسش و پاسخ ارائه خواهد شد. به منظور نمایش تکنیک های بررسی و معاینه فیزیکی از اسلاید و فیلم استفاده خواهد شد. هم چنین به منظور ارتقاء یادگیری فراگیران در مراحل مختلف حیطه روان- حرکتی، ابتدا تکنیک های معاینه با استفاده از روش نمایش بر روی مولاژ اجرا شده و سپس با استفاده از ایجاد محیط شبیه سازی شده و تمرین و تکرار تکنیک ها، تلاش خواهد شد تا فراگیران به سطح اجرای مستقل تکنیک های معاینه رسانده شوند. سپس با انجام شرح حال گیری و معاینات بر روی برخی بیماران بستری در بخش های بیمارستان های منتخب اجرای مستقل دانشجویان مورد ارزیابی و رفع اشکال قرار خواهد گرفت.

وسایل کمک آموزشی: این واحد درسی با استفاده از اسلاید، فیلم، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، مولاژ و ماکت های هوشمند و وسایل و ابزار های معاینه فیزیکی و سایر وسایل کمک آموزشی در دسترس ارائه خواهد شد.

نحوه ارزشیابی:

آزمون	روش	سهم از نمره کل (بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز و تکالیف دانشجو	شفاهی	۱۰٪		
آزمون عملی	چک لیست	۳۰٪		
آزمون پایان ترم	کتبی	۵۰٪		
حضور فعال در کلاس	پرسش و پاسخ	۱۰٪		

• امتحان عملی

شامل:

(۱) حضور منظم در واحد skill lab

(۲) شرح حال گیری و معاینه از یک بیمار طبق فرم بررسی وضعیت سلامت و تعیین لیست مشکلات یا تشخیص های پرستاری

(۳) معاینه یکی از سیستم های بدن در بالین بیمار

مقررات دوره و انتظارات از دانشجو :

- (۱) حضور منظم و شرکت فعال در کلاس درس و بخش مهارت های بالینی.
- (۲) همکاری و بحث و تبادل نظر در مورد مطالب ارائه شده در کلاس.
- (۳) آمادگی پاسخدهی در مورد دروس و مباحثی که جلسات قبل ارائه شده است.
- (۴) برخورد حرفه ای و محترمانه با استاد و سایر دانشجویان.
- (۵) مراجعه به منابع ذکر شده و تکمیل مطالب ارائه شده در کلاس.

جدول زمانبندی تدریس

روز و ساعت جلسه : یکشنبه ها ساعت ۱۴-۱۶

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱	۱۴۰۲/۷/۹	بررسی وضعیت سلامت کلی بدن (معرفی درس و مروری بر سیستم ها)	محمد مهدی خشمین
۲	۱۴۰۲/۷/۱۶	آشنایی بانحوه انجام مصاحبه، گرفتن شرح حال و انواع روش های معاینه	محمد مهدی خشمین
۳	۱۴۰۲/۷/۲۳	بررسی وضعیت سلامت پوست و پستان	محمد مهدی خشمین
۴	۱۴۰۲/۷/۳۰	بررسی وضعیت سلامت سر و گردن (گوش و حلق و بینی و چشم)	محمد مهدی خشمین
۵	۱۴۰۲/۸/۷	بررسی وضعیت سلامت سیستم تنفسی	محمد مهدی خشمین
۶	۱۴۰۲/۸/۱۴	بررسی وضعیت سلامت سیستم قلب و عروق	محمد مهدی خشمین
۷	۱۴۰۲/۸/۲۱	بررسی وضعیت سلامت دستگاه گوارش و شکم، سیستم تناسلی و ادراری	محمد مهدی خشمین
۸	۱۴۰۲/۸/۲۸	بررسی وضعیت سلامت سیستم عصبی، عضلانی - اسکلتی	محمد مهدی خشمین

فهرست رئوس و زمانبندی تدریس مطالب عملی	
پراتیک (۱): آشنایی با فرم شرح حال گیری و لوازم مورد نیاز برای معاینه ، تمرین شرح حال گیری، کنترل علائم حیاتی ، بررسی و معاینه سر و گردن و غدد لنفاوی ناحیه	جلسه اول ۱۴۰۱/۹/۵
پراتیک (۲): بررسی و معاینه چشم، گوش، حلق و بینی	
پراتیک (۳): بررسی و معاینه سیستم تنفس، سمع صداهای تنفسی با استفاده از ماکت هوشمند	جلسه دوم ۱۴۰۱/۹/۱۲
پراتیک (۴): بررسی و معاینه قلب و عروق ، سمع صداهای قلبی با استفاده از ماکت هوشمند	
پراتیک (۵): معاینه دستگاه گوارش و شکم ، سمع صداهای روده ای با استفاده از ماکت هوشمند	جلسه سوم ۱۴۰۱/۹/۱۹
پراتیک (۶): معاینه سیستم عصبی ، معاینه سیستم عضلانی و اسکلتی	
پراتیک(امتحان عملی): انجام شرح حال گیری و معاینات ، امتحان پایان ترم عملی	جلسه چهارم (امتحان) ۱۴۰۱/۱۰/۳

نام و امضای مدرس:

نام و امضای مدیر گروه:

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:

تاریخ تحویل:

تاریخ ارسال:

تاریخ ارسال: